

ЦЕНТЪР ЗА СЕМИОТИЧНИ И КУЛТУРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

eБИБЛИОТЕКА

МАРИЯ ШНИТЕР

“Атон в рисунки и фотографии”
в навечерието на
Рождество Христово

e-издание на Център за семиотични и културни изследвания, 2022
www.cssc-bg.com
ISBN 2815-3561

„Атон в рисунки и фотографии“
в навечерието на Рождество Христово

В тези съкровени предрождественски дни Градската художествена галерия в Пловдив кани гостите си на празник за духа и сетивата. Открива се изложбата „Атон в рисунки и фотографии“. Авторите – художникът Андрей Янев и културологът-фотограф проф. Мирослав Дачев, споделят с нас плодовете от едно близо двайсетгодишно пътуване – както по пътеките и върховете на Света гора, така и по пътищата на собственото им духовно търсене и възвисяване.

За запознатите с досегашните издания от поредицата „Атониада“¹ тази изложба ще даде отговор на въпроса как е било възможно да се осъществи едно толкова амбициозно проучвателско начинание – интердисциплинарното изследване на духовното наследство на Света гора. В отделните томове на поредицата са великолепно представени и интерпретирани иконографските цикли за св. Никола, св. Йоан Предтеча, св. Мария Магдалина, св. Ап. Петър и Павел, св. Георги, Богородичният Акатист и Богородичната иконография. Всяко от изданията обхваща огромен по обем материал с великолепно качество, далеч надхвърлящ по произход границите на монашеската република и дори съвременните граници на православния свят.

В изложбата „Атон в рисунки и фотографии“ ние си даваме сметка за работния процес на двамата съмишленици, за техните деликатни и разбиращи пристъпвания към света на светогорските отшелници. Тук са и фините линии на рисунките с молив, туш и акварел, сякаш витаещи в безвремието на вечното „сега“,

---

¹ Вж.: <https://athoniadabooks.com/>, където са представени осемте тома на Мирослав Дачев от поредица „Атониада“, публикувани от 2015 до 2022 година, както и албумът към изложбата „Атон в рисунки и фотографии“, излязъл от печат през 2022 година.

и изненадващите кадри на лица, ръце, нозе и облаци – и всичко това би било невъзможно без търпеливото, смирено присъствие на Андрей и Мирослав във всекидневието на манастирите, в тишината на молитвеното уединение, в безкрая на небето, което в Градината на Богородица сякаш единî тукашното и отвъдното...

И така, в рисунките и фотографиите се оглежда онзи необходим природен и човешки свят, без който иконографските образи биха останали сякаш неми, лишени от своите ангелоподобни събеседници. Виждаме монасите в моменти на вгълбен размисъл и в порива на литургичното действие, вдигаме поглед към снагата на манастирите и келиите, притаени под облаците на Халкидики, и сякаш прекрочваме заедно с авторите отвъд границата на видимото, за да се окажем в онази духовна територия на неизменно течащото литургично време, което разтоварва нас, простосмъртните миряни, от постоянната молитвена тежба и гарантира възнемането на прошенията ни към небесния престол. И така разбираме защо Атон е може би един от последните острови на онова изначално християнско разбиране за Бога с неговото човешко лице и за Човека в неговото обожение, което остава неподвластно на мирските страсти и суети. А насловите на рисунките и фотографиите сякаш ни подават ръка, за да проумеем и осмислим образите, да ги видим в техния литургичен и богословски контекст.

Андрей Янев и Мирослав Дачев са благословени да усетят скрития смисъл на тишината, да уловят богатството на черно-белите отблясъци от ангелско крило, възнасящо човешките скърби и надежди към небесата, и да споделят всичко това с нас, зрителите.

Открил и повярвал в техните дарования, неизменно зад тях е подкрепящият ги с мисъл и дела Иван Златинов, а Центърът за семиотични и културни изследвания е средоточие на разнородните им изследователски и творчески начинания. Защото – и това е важно да се каже! – пред нас не е просто крайният резултат от работата по един научен проект. Макар научната стойност на извършеното дотук да е безспорна и да поставя изданията от многотомната поредица „Атониада“ редом с най-

авторитетните съвременни проучвания на православния свят и неговото визуално богатство, много по-важно според мен е постигнатото по пътищата на Духа. Домогването до една „вътрешна“ гледна точка към феномена на Атонското монашеско живеене е уникално достижение, без което разбирането на иконографското наследство би било немислимо.

Нека се опитаме да пристъпим на пръсти към този свят на светлина и притихнала молитва, толкова необходима в днешния тревожен ден, а на авторите да пожелаем още дълги години да крачат по атонските пътеки – към себе си и към Бога.

Мария Шнитер